

22 Απριλίου, 1991

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΧΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ,

Εφεσείουσα,

v.

SERENDIPITY LTD,

Εφεσίβλητης.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7989).

Ευθύνη εργοδότη — Καθαρίστρια γλίστρησε πάνω σε απόνερα που υπήρχαν στη βάση κυκλικής σκάλας — Κατά πόσο υπήρχε συντρέχουσα αμέλεια.

- 5 Αποζημιώσεις για σωματικές βλάβες — Κάταγμα της βάσης του αυχένου του μηριαίου οστού — Εγχείριση για αντικατάσταση της κεφαλής του με τεχνητή — Μετεγχειρητική πνευμονική εμβολή — Πόνοι και ταλαιπωρία — Μόνιμη ανικανότητα για χειρωνακτική εργασία — Μόνιμος περιορισμός των κινήσεων του μηρού — Ποσό £6.000 σαν γενικές αποζημιώσεις, άν και χαμηλό, δεν κρίθηκε έκδηλα ανεπαρκές.
- 10

Η εφεσείουσα εργαζόταν σαν καθαρίστρια στο ξενοδοχείο L'onda Beach στη Λεμεσό, ιδιοκτησία της εφεσίβλητης. Η εργασία της συνίστατο στο καθάρισμα του ζαχαροπλαστέιου του ξενοδοχείου, στο ισόγειο, ενώ το υπόγειο χρησιμοποιούνταν σαν αποθήκη.

15 Από το ισόγειο κατέβαινε κανείς στο υπόγειο με μια κυκλική σκάλα. Στο ισόγειο, κοντά στη σκάλα υπήρχε ένας νιπτήρας που, λίγο πριν το δυστύχημα παρατηρήθηκε ότι είχε διαρροή. Τα νερά έτρεχαν από την σκάλα και λίμναζαν στο πάτωμα του υπογείου.

20 Κλήθηκε υδραυλικός του οποίου η επέμβαση δεν ήταν επιτυχής. Στις 23.6.86 η εφεσείουσα κατέβηκε τη σκάλα για να πάρει ξεσκονόπανα, πάτησε μέσα στα απόνερα που περιείχαν απορρυπαντικά υγρά, γλίστρησε και έπεσε. Υπέστη κάταγμα της βάσης του αυχένα του μηριαίου οστού, η κεφαλή του οποίου αντικαταστάθηκε σε εγχείριση με τεχνητή. Μετεγχειρητικά έπαθε πνευμονική εμβολή. Κατέστη μόνιμα ανίκανη για χειρωνακτική εργασία και περπατά με

25 παστούνι γιατί οι κινήσεις του μηρού είναι περιορισμένες.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο βρήκε την εφεσείουσα συνυπεύθυνη κατά 75% για το ατύχημα διότι α) η ποσότητα του νερού ήταν πολύ μικρή και έπρεπε η εφεσείουσα να την προσέξει και να την αποφυγεί, β) όφειλε να γνωρίζει ότι στο νερό υπήρχαν απορρυπαντικά υγρά και γ) το καθάρισμα πατωμάτων ήταν δουλειά και ευ-

30

θύνη της. Επιδίκασε τις αποζημιώσεις, επί πλήρους ευθύνης σε, i) £3.950 ειδικές αποζημιώσεις για απώλεια απολαβών, ii) £1.660 για απώλεια απολαβών που δεν καλυπτόταν από την έκθεση απαιτήσεως, σαν γενικές αποζημιώσεις, iii) £5.940 για απώλεια μελλοντικών απολαβών, και iv) £6.000 γενικές αποζημιώσεις για τον τραυματισμό της. Η εφεσείουσα πρόσβαλε τόσο τον καταμερισμό ευθύνης σαν λανθασμένο, όσο και το επιδικασθέν ποσό των γενικών αποζημιώσεων σαν προδήλως ανεπαρκές.

5

Αποφασίσθηκε ότι

(α) Κανείς συνετός άνθρωπος δεν θα ανέμενε την εφεσείουσα να προσέξει τα απόνερα στη βάση της σκάλας, και, κατά συνέπεια, δεν μπορούσε να καταλογισθεί ευθύνη σ'αυτή διότι δεν τα πρόσεξε ή διότι δεν τα καθάρισε. Αποκλειστική ευθύνη για το ατύχημα είχε η εφεσίβλητη, που δεν διατηρούσε τον χώρο εργασίας ασφαλή για την εφεσείουσα.

10

15

(β) Το ποσό των £6.000 σαν γενικές αποζημιώσεις ήταν χαμηλό, δεν ήταν όμως προδήλως ανεπαρκές, ώστε να δικαιολογείται επέμβαση του Εφετείου.

Η έφεση έγινε αποδεκτή με έξοδα. Εκδόθηκε απόφαση υπέρ της εφεσείουσας για ποσό £17.550 με τόκο 6% πάνω στις £6.000 από 23.6.86 και με νόμιμο τόκο 6% πάνω στο υπόλοιπο ποσό από 28.9.89 μέχρι αποπληρωμής.

20

Έφεση.

25

Έφεση από την ενάγουσα κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού (Αναστασίου, Π.Ε.Δ.) που δόθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου, 1989 (Αρ. Αγωγής 6569/86) με την οποία επιδικάστηκε στην ενάγουσα το ποσό των £3.322,50 σ. σαν αποζημίωση για τον τραυματισμό της κατά τη διάρκεια της εργασίας της ως καθαρίστρια στην υπηρεσία της εναγομένης εταιρείας.

30

B. Βασιλειάδης με Α. Πούγιουρο, για την εφεσείουσα.

I. Μαυρονικόλας, για την εφεσίβλητη.

Cur. adv. vult.

35

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα

δώσει ο δικαστής κ. Χρ. Αρτεμίδης.

5 ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Η εφεσείουσα-ενάγουσα τραυματίστηκε σοβαρά στις 23.6.86 κατά τη διάρκεια της εργασίας της, ως καθαρίστρια στην υπηρεσία της εναγομένης-εφεσίβλητης εταιρείας, ιδιοκτήτριας του ξενοδοχείου L'onda Beach. Τα επίδικα ζητήματα ενώπιον του προέδρου του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού, που edίκασε πρωτοδίκως την υπόθεση, ήσαν βασικά η ευθύνη και οι γενικές αποζημιώσεις. Με την υπό έφεση απόφαση ευρέθηκε πως 10 η εφεσείουσα ευθυνόταν στο ποσοστό 75%, έναντι 25% της εφεσίβλητης, για το δυστύχημα που υπέστη. Το συνολικό ύψος των αποζημιώσεων, στο οποίο θα edικαιούτο η εφεσείουσα επί πλήρους ευθύνης της εφεσίβλητης, καθορίστηκε σε £17,550, το οποίο περιλαμβάνει:

15 (α) £3.950 ειδικές αποζημιώσεις για απώλεια απολαβών που καλύπτονταν από την έκθεση απαιτήσεως,

(β) £1.660 για την ίδια φύση αποζημιώσεων, όπως το (α), που δεν καλύπτονταν από την έκθεση απαιτήσεως, ως γενικές αποζημιώσεις,

20 (γ) £5.940 για απώλεια μελλοντικών απολαβών και

(δ) £6.000, γενικές αποζημιώσεις για τον πόνο και ταλαιπωρία που υπέστη και ακόμα υποφέρει η εφεσείουσα, απόρροια του τραυματισμού της.

25 Κατά τη διάρκεια της συζήτησης της έφεσης οι λόγοι προσβολής της πρωτόδικης απόφασης περιορίστηκαν σε δυο μόνο από τα ευρήματα του δικαστηρίου, δηλαδή τον καταμερισμό της ευθύνης και το ύψος των γενικών αποζημιώσεων που αφορούν στον πόνο και ταλαιπωρία της εφεσείουσας. Συγκεκριμένα, ο δικηγόρος της εφεσείουσας 30 εισηγείται πως αναφορικά με αυτά τα επίδικα ζητήματα, το πρωτόδικο δικαστήριο έσφαλε γιατί θα έπρεπε η εφεσίβλητη να επιβαρυνθεί με πλήρη ευθύνη για το δυστύχημα, ενώ το ποσό των £6.000 που edικάσε ως γενικές αποζημιώσεις είναι προδήλως ανεπαρκές. Γι'αυτό επιβάλλεται η

επέμβαση του δικαστηρίου αυτού για την διόρθωση της υπό συζήτηση απόφασης, που ο δικηγόρος της εφεσίβλητης όμως υποστήριξε ως ορθή.

Τα ευρήματα του πρωτόδικου δικαστηρίου πάνω στα γεγονότα της υπόθεσης δεν αμφισβητήθηκαν ενώπιον μας. Σε συντομία είναι τα εξής. Η εργασία της εφεσείουσας συνίστατο στο καθάρισμα του ζαχαροπλαστείου του ξενοδοχείου, που βρισκόταν στο ισόγειο, ενώ ο υπόγειος χώρος του χρησιμοποιείτο ως αποθήκη. Από το ισόγειο κατεβαίνει ένας στο υπόγειο με κυκλική σκάλα. Στο ισόγειο, και κοντά στη σκάλα αυτή, υπήρχε νιπτήρας για τις πλυστικές χρήσεις του ζαχαροπλαστείου. Λίγο πριν από το δυστύχημα παρατηρήθηκε πως ο νιπτήρας αυτός είχε διαρροή στο σωλήνα που οδηγούσε στην αποχέτευση και τα νερά, αφού κατέβαιναν από την κυκλική σκάλα, λίμναζαν στο πάτωμα του υπογείου. Η ίδια η εφεσείουσα παραπονέθηκε για αυτή τη διαρροή για την επιδιόρθωση της οποίας κλήθηκε υδραυλικός. Η επέμβαση όμως του υδραυλικού φαίνεται πως δεν υπήρξε επιτυχής γιατί στις 23.6.86, ημέρα του δυστυχήματος, και όταν η εφεσείουσα κατέβηκε από τη σκάλα στο υπόγειο για να πάρει ξεσκονόπανα, πάτησε μέσα στα απόνερα, γλίστρησε και έπεσε. Στα νερά αυτά υπήρχαν απορρυπαντικά υγρά, που φυσικά τα καθιστούσε πολύ γλιστερά.

Ο ποσοστιαίος καταμερισμός της ευθύνης της εφεσείουσας εδικοιολογήθη ως εξής από το πρωτόδικο δικαστήριο:

(1) Η ποσότητα νερού ήταν πολύ μικρή και γι' αυτό θα έπρεπε να την προσέξει για να την αποφύγει.

(2) Ήταν φυσικό, και το γνώριζε η εφεσείουσα, πως στα νερά υπήρχαν υγρά πλυσίματος που εχρησιμοποιούντο στην κουζίνα του ζαχαροπλαστείου και

(3) Το καθάρισμα των πατωμάτων ήταν δουλειά και ευθύνη της.

Για την εφεσίβλητη ο πρωτόδικος δικαστής είπε πως η ύπαρξη, έστω και αυτής της μικρής ποσότητας νερού, καθιστούσε ανασφαλής το χώρο εργασίας τους, και γι' αυτό ήσαν υπόλογοι αμελείας προς την εφεσείουσα.

5 Είναι η άποψη μας πως τα προσβαλλόμενα συμπεράσματα του δικάσαντος προέδρου είναι πράγματι εσφαλμένα γιατί δεν βρίσκουν έρεισμα στα αδιαμφισβήτητα ευρήματα του, για τους εξής λόγους. Κανείς συνετός άνθρωπος δεν θα ανέμενε την εφεσείουσα να προσέξει τα
10 απόνερα στη βάση της σκάλας, και έτσι να τα αποφύγει. Η σκάλα ήταν κυκλική, γνωστή στο κοινό ως ανεμόσκαλα, και όταν ένας κατεβαίνει από αυτή δεν μπορεί να βλέπει συνεχώς προς τη βάση της. Η εφεσείουσα κατέβαινε τη σκάλα μέσα στα πλαίσια και κατά τη διάρκεια της καθημερινής της ασχολίας και, κάτω από αυτές τις συνθήκες, δεν αναμενόταν να κοιτάζει μήπως και στο πάτωμα ελίμναζαν νερά από διαρροή. Τα απόνερα δεν υπήρχαν στην κουζίνα - ισόγειο - του ζαχαροπλαστείου, όπως λέει ο πρωτόδικος δικαστής, αλλά στο πάτωμα του υπογείου όπου έσταζαν
20 λόγω της διαρροής του νιπιτήρα, που βρισκόταν στο ισόγειο. Το καθάρισμα των πατωμάτων ήταν μεν ευθύνη της εφεσείουσας αλλά η εργασία αυτή αφορούσε τον καθαρισμό αντικειμένων και χώρων που ένας καθαριστής αναμένεται να κάμνει μέσα στα συνήθη πλαίσια της εργασίας του. Τα απόνερα από τη διαρροή, που προχωρούσαν και
25 λίμναζαν στη βάση της σκάλας στο υπόγειο, για να τα καθαρίσει η εφεσείουσα θάπρεπε πρώτα να τα προσέξει, κάτι που, υπό τις περιστάσεις που εξηγήσαμε παραπάνω, δεν αναμενόταν ούτε μπορούσε να κάμει. Εξάλλου, εκείνη την
30 ώρα η εφεσείουσα κατέβαινε στο υπόγειο για να πάρει ξεσκονόπανα.

Είναι επομένως η γνώμη μας, και με βάση τα κοινώς παραδεκτά ευρήματα του πρωτόδικου δικαστηρίου, πάνω στα γεγονότα, πως δεν μπορεί να καταλογιστεί οποιοδήποτε ποσοστό ευθύνης στην εφεσείουσα, γιατί δεν αποδείχτηκε κανένα στοιχείο αμέλειας εις βάρος της. Η ευθύνη βαραινεί εξολοκλήρου την εφεσίβλητη που εν γνώσει της δεν διατηρούσε το χώρο εργασίας της ασφαλή για την εφεσείουσα.

Από την πτώση της η εφeseίουσα υπέστη κάταγμα της βάσης του αυχένος του μηριαίου οστού, η κεφαλή του οποίου αντικαταστάθηκε σε εγχείρηση με τεχνητή. Μετεγχειρητικά υπέστη πνευμονική εμβολή από την οποία η ζωή της τέθηκε, για κάποιο χρονικό διάστημα, σε κίνδυνο.

5

Οι κακώσεις την κατέστησαν ανίκανη για χειρονακτική εργασία, ενώ ο πόνος συνεχίζει. Περπατά δε με τη βοήθεια μπαστουνιού γιατί οι κινήσεις του μηρού έχουν καταστεί μόνιμα περιορισμένες.

Συμφωνούμε πως το ποσό των £6.000 ως γενικές αποζημιώσεις, για το συνεχιζόμενο πόνο και σωματική ταλαιπωρία της εφeseίουσας, είναι χαμηλό. Στις αποφάσεις των δικαστηρίων από καιρό τώρα επισημαίνεται η αυξημένη ευαισθησία τους για τον ανθρώπινο πόνο και σωματική ταλαιπωρία. Η ευαισθησία αυτή εκδηλώνεται ανάλογα στον υπολογισμό του ύψους των αποζημιώσεων. Στη συζητούμενη όμως υπόθεση κρίνουμε ότι το ποσό των £6.000 δεν είναι προδήλως ανεπαρκές. Έχουμε την άποψη πως πιθανή επέμβαση μας για αύξηση του θα εισχωρούσε σε αδικαιολόγητο βάθος μέσα στο δικαιοδοτικό πλαίσιο και καθήκον του πρωτόδικου δικαστηρίου. Για τους λόγους που αναλύουμε πιο πάνω, η έφεση γίνεται αποδεκτή. Η πρωτόδικη απόφαση ακυρώνεται και αντικαθίσταται με απόφαση υπέρ της εφeseίουσας για ποσό £17.550, με τόκο 6% πάνω στο ποσό των £6.000 από 23.6.86, και νόμιμο τόκο 6% πάνω στο υπόλοιπο ποσό από 28.9.89 μέχρι αποπληρωμής και έξοδα στην ανάλογη κλίμακα τόσο ενώπιον του πρωτόδικου δικαστηρίου όσο και ενώπιον μας.

10

15

20

25

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.